

Косович О. В.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

МОВНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВ-ЛІДЕРІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

У статті йдеться про основні засади мовної політики країн-лідерів Європейського Союзу. Установлено, що Об'єднання Європи – це важливе політико-економічне досягнення, яке прагне об'єднати всі європейські мови, не дозволити втратити свій комунікативний престиж і свої національні позиції країн, що входять до ЄС. Регулювання зовнішньої мовної політики в Європейському Союзі пов'язане з реалізацією важливих для людини потреб – потреби у вираженні своєї національної ідентичності та потреби у взаєморозумінні. У цій статті авторка розглядає зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на формування мовної політики в рамках ЄС на сучасному етапі. Вивчивши поточну політичну ситуацію всередині та поза межами ЄС та її вплив на мовну політику, авторка увиразнює основи ефективності мовної політики ЄС на цьому етапі її реалізації, наголошуючи на розвитку європейської стратегії мультилінгвізму, яка визначає лінгвістичне та культурне розмаїття як невід'ємний сегмент ідентичності; у ЄС спостерігається тенденція на користь мультилінгвізму. Крім того, в умовах припливу мігрантів політика мультилінгвізму стала каменем спотикання для урядів країн ЄС, саме це стало однією з причин коригування французьким урядом своєї міграційної політики.

Ключові слова: мовна політика, рівноправність, мультилінгвізм, міграційні потоки, регулювання, згуртованість, міжкультурне розмаїття, національна ідентичність.

Постановка проблеми. Мовне розмаїття і рівноправне використання мов в інституціональних структурах – важливий компонент і особливість Європейського Союзу – економіко-політичного об'єднання поки що 28-ми європейських держав [15]. У Європі, особливо останніми роками, загально визнано, що дотримання принципів рівності гарантує захист прав усіх національних меншин, а мовні труднощі мають бути подолані в процесі гармонійного розвитку суспільства. Мова є невід'ємною частиною європейської ідентичності та найбезпосереднішим засобом культурного вираження і діалогу. Своєю чергою, діалог культур нерозривно пов'язаний із такими поняттями, як «багатомовність» і «мультилінгвізм».

Мультилінгвізм – це політика рівності мов у суспільстві. Не секрет, що Європа – це регіон із багатющим набором культур і мов. Зараз Європа асоціюється насамперед із Європейським Союзом (ЄС), який є найяскравішим прикладом організації, що проводить таку політику. Історія показує, що курс на мультилінгвізм був узятий Євросоюзом ще до появи цього терміна як такого, оскільки він від початку ґрунтувався на принципі культурного та мовного розмаїття. У ЄС, в основі якого лежить девіз «єдність у розмаїтті», здатність спілкуватися кількома мовами – дуже важлива навичка як для приватних осіб, так і для організацій

і компаній. Цей девіз підкреслює, що європейців об'єднує спільна робота в ім'я миру і процвітання і що таке велике розмаїття культур і мов є своєрідною рушійною силою для всієї Європи. Мови не тільки відіграють ключову роль у повсякденному житті Європейського Союзу, а й мають засадниче значення для поваги до культурного і мовного розмаїття в ЄС [4].

Актуальність дослідження полягає в тому, що зміни всередині країн-учасниць ЄС, які перебувають під тиском міграційних потоків, вплинули на проведення мовної політики, і мультилінгвальна система, що була стабільною понад 10 років, нині зазнає змін. **Об'єктом** цього дослідження є основні етапи розвитку та принципи мовної політики провідних країн Європейського Союзу та його перспективи розвитку в найближчому майбутньому, предметом дослідження є найважливіші законодавчі документи, дослідження провідних фахівців у галузі мовної політики ЄС, статті ЗМІ.

Виклад матеріалу. Оскільки мова – це насамперед структурно-системне утворення, в основі цієї роботи лежить системно-структурний підхід, що дає змогу розглянути проблему з різних точок зору та комплексно підійти до пошуку її розв'язання. Також використовувався метод історичного аналізу, завдяки якому вдається простежити розвиток мовної політики країн ЄС за весь

період існування цього союзу. Теоретичний аналіз, здійснений на підставі всієї вивченої інформації, дає змогу виокремити найхарактерніші та найвідмітніші риси мовних режимів у рамках ЄС і обрати найефективніший. Крім того, використано метод аналізу і синтезу, що дало змогу зробити теоретичне узагальнення. Серед політологічних методів під час роботи над дослідженням автори використовували методу «кейс-стадіз».

На цьому етапі, у зв'язку з процесом «глобалізації», можна спостерігати дві суперечливі тенденції навіть у рамках ЄС. З одного боку, помітне прагнення до монолінгвізму, що виражається в домінуючій ролі англійської мови в інститутах ЄС, з іншого – у зв'язку з міграційними процесами відбувається збільшення кількості мов і культур, яким необхідно існувати разом тим чи тим чином.

Мовна політика, спрямована на створення мультилінгвістичного суспільства, стає пріоритетним напрямом діяльності міжнародних організацій країн, що входять до цих організацій. Різні політичні інститути вживають заходів у соціальній, економічній і політичній сферах щодо розроблення мовної політики. Основними завданнями мовної політики на сучасному етапі стають: регулювання статусу мов, визначення інструментів і форм її реалізації на різних рівнях.

Початкові ідеї про те, що мультикультуралізм і мультилінгвізм у контексті проблеми міграції можуть слугувати виходом із неї, виявилися помилковими. На практиці провідні країни ЄС намагаються скоригувати нав'язану їм керівництвом ЄС політику і намагаються вибудувати свою мовну політику.

Мовна основа має першорядне значення в інтеграційних процесах ЄС і для забезпечення демократичного союзу. Євросоюз визнає офіційними мовами тільки офіційні мови держав-членів, які подають заявку на визнання такого статусу в рамках Європейського Союзу [2].

Першу постанову співтовариства, що визначає офіційні мови, ухвалили у 1958 р., і вона визначила голландську, французьку, німецьку та італійську як перші офіційні та робочі мови ЄС, які на той час були мовами держав-членів. Відтоді збільшилася як кількість країн-учасниць ЄС, так і кількість офіційних і робочих мов [2].

Важливість адекватної мовної політики стає очевидною при зіставленні статусу мов більшості та мов меншин. Ще на початку 2000-х рр., за оцінками Європейського бюро з мов, що використовуються рідше, понад 40 мільйонів осіб у ЄС належали до мовної меншини. Якщо в роз-

рахунок включити іммігрантські меншини, то, за оцінками, близько 50 мільйонів осіб належать до мовної меншини [4, с. 29].

У робочому документі «Мовний режим: додаткові варіанти», що був запропонований під час підготовки мовної політики Європейського Союзу до великого приєднання 2004 року, запропоновано сім різних мовних концепцій (від монолінгвізму до повного мультилінгвізму) [18]. Ці концепції пропонують можливість вибрати оптимальну та найбільш придатну для ЄС мовну політику, але такий великий вибір також спричиняє нові проблеми, а деякі концепції навіть теоретично незастосовні в рамках політики ЄС.

У 2005 р. комісією з мультилінгвізму ухвалено «Нову рамкову стратегію мультилінгвізму», що стала першим офіційним документом, ухваленим цією комісією [6].

Як наслідок, у липні 2005 р. Рада ЄС створила нову категорію мов поруч з уже наявною категорією «офіційних мов» і назвала їх «спільні офіційні мови» («co-official languages»). Громадяни ЄС, які розмовляють «спільними офіційними мовами» (наприклад, каталонською, баскською, галісійською та іншими), мають низку можливостей, включно з усним перекладом під час офіційних засідань, перекладом остаточного законодавства цією мовою або можливістю для громадян листуватися з установами ЄС рідною мовою [6].

Таким чином, до 2005 р., у зв'язку з розширенням і підготовкою до нового розширення, необхідність проведення чіткої та збалансованої мовної політики стала відчуватися особливо гостро; на той час перед Європою було кілька альтернативних варіантів розвитку. З огляду на ухвалення стратегії мультилінгвізму у 2005 р. і створення категорії «спільних офіційних мов», було зроблено перші кроки на шляху до мультилінгвізму.

Європейська стратегія мультилінгвізму передбачає проведення такої мовної політики, яка б призвела до досягнення трьох засадничих цілей, що формулюють так: зміцнення соціальної згуртованості, міжкультурного діалогу, під цим, на наш погляд, і розуміється інтеграція мігрантів, а також зміцнення ідеї «європейської розбудови»; сприяння у русі робочої сили, у наданні можливостей працевлаштування та соціального зростання в Європі. Третя мета стосується ефективного управління мультилінгвальними комунікаціями в установах ЄС [6].

Чому саме мультилінгвізм є найкращим для ЄС? У рамках цієї статті розглянемо та проаналізуємо 3 альтернативні мовні режими.

Мовний конфлікт у рамках Європейського Союзу з питання запровадження однієї чи кількох офіційних мов був значним ще на етапі заснування Європейського Союзу. Хоча Європейський Союз мав офіційні мови всіх своїх держав-членів на момент створення, були деякі ініціативи на підтримку концепції монолінгвізму. На той час пріоритетним кандидатом була французька мова. Слід зазначити, що Франція, наприклад, робила спроби затвердити французьку мову як єдину робочу мову ЄС, але вона так і не отримала підтримки інших держав-членів Європейського Союзу.

Серед 7-ми варіантів мовної політики, запропонованих у 2005 р., можна виокремити основні мовні режими: одномовна мовна політика на базі лише англійської мови, тримовний режим, що ґрунтується на англійській, французькій і німецькій мовах, а також багатомовний режим, що ґрунтується на формальній рівності між офіційними мовами держав-членів ЄС [6, с. 31].

Для установ ЄС, що мають єдину внутрішню і робочу мову (англійську), концепція монолінгвізму була б найефективнішим рішенням. Також це було в інтересах кожної держави-члена, мову яких виключено як робочу [2, с. 68]. Крім того, на національному рівні англійська є найпоширенішою іноземною мовою в 19 із 25 держав-членів, де вона не є офіційною [12]. Однак для держав-членів із великих мовних спільнот таке рішення видавалося неприйнятним і не відповідало б офіційній мовній політиці ЄС зі збереження мовного розмаїття, що робило монолінгвальний режим невідповідним для ЄС. Проте в рамках ЄС англійська мова зберігає свій статус *лінгва-франка*.

Інша альтернативна концепція – мовний режим, заснований на обмеженій кількості офіційних мов, наприклад, на англійській, французькій та німецькій. Цей режим підтримувала Європейська комісія, але лише для певних цілей і за деяких обставин, що значно скорочувало можливість використання трілінгвізму в ЄС [6, с. 33].

Стосовно мультилінгвізму, то його позитивні сторони не обмежувалися лише соціокультурним аспектом і внеском у розмаїття культур. Тепер знання мови та міжкультурні навички є передумовами успіху на міжнародних бізнес-ринках. Саме незнання мови та культури призводить до значних втрат у міжнародних операціях європейських представників, як показали проведені дослідження. Було чітко виявлено зв'язок між знанням іноземних мов і зростанням експортних продажів, указуючи на те, що мовна стратегія є суттєвим елементом загального успіху європейського бізнесу [9].

Використовуючи дані, представлені Євростатом [3], можна дійти висновку, що скорочення кількості офіційних мов ЄС або сфер використання деяких із нинішніх офіційних мов завдасть шкоди не тільки громадянам деяких держав, а й найслабшим соціальним групам у цих країнах (людям із низьким рівнем освіти, доходів, а також літнім людям). Таким чином, саме мультилінгвізм є (і буде в доступному для огляду майбутньому) найефективнішою мовною політикою для ЄС.

Європейська стратегія мультилінгвізму (2008 р.) визначає лінгвістичне та культурне розмаїття як невід'ємний сегмент європейської ідентичності: це спільна спадщина, багатство, виклик і цінність для Європи. За стратегією мультилінгвізм є одним з основних елементів, що охоплюють соціальну, культурну, економічну і, відповідно, освітню сфери [14].

Політика ЄС у царині мультилінгвізму переслідує чотири основні цілі: заохочення вивчення мов і мовного розмаїття в суспільстві; сприяння формуванню здорової багатомовної економіки; надання громадянам доступу до законодавства, процедур та інформації ЄС їхньою рідною мовою; забезпечення свободи пересування та міграції в рамках ЄС [8].

У 2013 р. у доповіді парламенту «Мови, що перебувають під загрозою зникнення, і мовне розмаїття» було порушено тему мов, що зникають, і важливості мультилінгвізму [10].

У 2016 р. Європарламент представив дві доповіді, пов'язані з мовною політикою: у «Європейській стратегії щодо мультилінгвізму: вигоди і витрати» здійснено огляд ринкового підходу до мов за останні роки, а в доповіді «Про мови меншин і освіти» приділялася увага важливості всіх мов для соціальної інтеграції [6, с. 10].

Таким чином, не можна не зазначити, що грамотна мовна політика в такому мультикультурному об'єднанні, як Європейський Союз, значно впливає не тільки на соціокультурні процеси, а й на функціонування всього об'єднання загалом. Що ще важливіше, мультилінгвізм робить європейські інститути доступнішими і прозорішими для всіх громадян Європейського Союзу, що має першочергове значення для успіху демократичної системи ЄС.

Мовну політику Франції вважають однією з найбільш стратегічно продуманих у світі. Упродовж усієї історії уряд Франції постійно вживав заходів щодо поширення своєї мови та культури як у країні, так і за її межами. Французька мова є робочою в багатьох міжнародних організаціях, як-от

ЮНЕСКО, ООН, МОТ, а також в інститутах ЄС. Також найяскравішим прикладом ефективності політики просування французької мови за кордоном є створення в 1970 р. Франкофонії – організації співпраці франкомовних країн світу [5, с. 22].

Як уже зазначалося, «золота ера» мультилінгвізму і мультикультуралізму добігає кінця, тому можна сміливо вважати, що ЄС загалом, а особливо його провідні країни, зіштовхнулися з кризою мультикультуралізму і мультилінгвізму. Це пов'язано з міграційною ситуацією в Європі. Очевидно, що Франція – одна з розвинених країн ЄС і, як наслідок, приваблива для мігрантів. В умовах колосальних припливів мігрантів політика мультилінгвізму та мультикультуралізму є викликом для уряду Франції, оскільки, попри наявні програми допомоги мігрантам в асиміляції, вони не інтегруються в європейське суспільство, а лише пропагують свої цінності, ламаючи звичний уклад європейців. Саме це стало однією з причин коригування французьким урядом міграційної політики.

Позицію Франції із цього питання розділяє і Німеччина, де міграційне питання постає ще гостріше. Незважаючи на те, що у 2010 р. німецький канцлер заявляв про провал політики мультикультуралізму, він не перестає наголошувати на тому факті, що Німеччина відкрита для прийняття мігрантів [11].

Також необхідно зазначити, що на цьому етапі уряду Франції необхідно звернути увагу на свою мовну політику з огляду на вихід Великої Британії зі складу ЄС. Очевидно, що англійська мова – провідна мова Євросоюзу, більше половини офіційних документів пишуть англійською, а також саме її вивчає більшість громадян [16]. Саме на цій хвилі, виступаючи на святкуванні Міжнародного дня Франкофонії в березні 2018 р., президент Франції Еммануель Макрон заявив про необхідність вживання заходів для посилення французької мови у світі. «Англійську ніколи не використовували в Брюсселі такою мірою, якою нею обговорюють «Брекзїт», – заявив Еммануель Макрон. – Це домінування можна подолати, нам необхідно окреслити нові правила, вкласти кошти в деякі сфери, знову зробивши французьку мовою можливостей» [17].

Мовну політику Франції, на наш погляд, нині можна вважати однією з найефективніших у Європі. Її продуманість дає змогу зберігати й активно поширювати рідну мову. Незважаючи на європейську кризу мультилінгвізму, Франція намагається всіма силами координувати свою політику за цим напрямом. Майбутній вихід

Великої Британії зі складу ЄС дає новий стимул для Франції активізувати свою політику зі зміцнення позицій французької мови у світі.

Немає сумнівів у тому, що від початку XXI ст. країни-учасниці Європейського Союзу, згідно зі стратегіями, ухваленими в царині мовної політики, узяли курс на мультилінгвізм і культурне розмаїття. Однак уже до середини 2010-х рр. мультилінгвізм перестав бути основним пріоритетом у рамках ЄС, найімовірніше, через зовнішньополітичні виклики, кинуті з боку Близького Сходу.

Ба більше, не всі країни-учасниці ЄС повністю дотримуються положень затверджених програм, а проконтролювати їх виконання складно, адже національні законодавчі органи більшості держав мають ширшу компетенцію, ніж Європарламент.

Концепція мультилінгвізму передбачає вивчення як мінімум двох європейських мов як іноземних, але вороже ставлення до двомовності лише свідчить про те, що деякі європейські країни, як і раніше, ототожнюють національність або навіть громадянство з однорідністю.

Так, наприклад, ломбардською мовою, як і корсиканською та багатьма іншими регіональними мовами Європи, нині розмовляють винятково старші покоління, унаслідок чого діти двомовних батьків виростають як одномовні й монокультурні [2, с. 73].

Попри те, що регіональний уряд публічно оголосив корсиканську «спільною офіційною мовою» у травні 2013 року, ця декларація залишається суто символічною, оскільки французька Конституція визнає тільки французьку мову офіційною. Такі ж тенденції спостерігаються і в Італії [7].

Інший серйозний виклик, з яким Європа зіштовхується нині, – великий приплив мігрантів, і, згідно з даними Євростату, країни ЄС видали в середньому 2–2.6 млн первинних посвідок на проживання для вихідців із третіх країн останніми роками [1]. Найбільше від припливу мігрантів постраждали Франція і Німеччина – найрозвиненіші країни ЄС і, відповідно, найпривабливіші для мігрантів.

Приплив мігрантів сповільнює розвиток послідовної стратегії мультикультуралізму, адже такий великий вплив людей, які дотримуються зовсім інших цінностей і розмовляють різними мовами, неможливо одразу інтегрувати в європейське суспільство, що разом із негативною реакцією більшості європейців робить соціокультурну ситуацію в ЄС ще більш напруженою.

Наразі Європа стикається з викликами як усередині Європейського Співтовариства, так

і ззовні, що, безсумнівно, впливає на зміну внутрішньо- та зовнішньополітичних пріоритетів. На цьому етапі ідея мультикультуралізму втратила свої позиції у зв'язку із загостренням проблеми мігрантів, що змушує уряди провідних європейських держав виділяти значні ресурси на забезпечення біженців, і через зростання національної самосвідомості в низці держав.

Нині, беручи до уваги зміни, що відбуваються в ЄС, і проблеми, з якими стикаються європейські держави, перспективи розвитку мовної політики країн ЄС виглядають неясно.

Незважаючи на швидкий вихід Великої Британії з Європейського Союзу, англійська мова наразі є *лінгва-франка*, і цей факт, найімовірніше, не зміниться в найближчому майбутньому: саме цю мову вивчають як першу іноземну в більшості європейських держав, і кількість європейців, що розмовляють англійською, значно перевершує кількість тих, хто розмовляє іншими мовами. Так, за англійською йде німецька, французька та італійська як мови економічно розвинених країн.

Ще з моменту утворення Європейського Союзу представники Франції прагнули зробити свою мову найбільш затребуваною в Європі, і нині ситуація повторюється: французький президент Еммануель Макрон, що прийшов до влади у 2017 р., одним зі своїх пріоритетів вважає повернути вплив Франції на міжнародній арені [13].

Можливість перетворити французьку на світову мову, якою до 2050 р. розмовлятимуть понад 500 млн осіб по всьому світу, президент Франції вважає цілком реальною, пов'язуючи це з важливою роллю Франкофонії.

Проте в реаліях сучасної Європи перетворення французької мови на основну малоімовірно, тому що англійська вже закріпилася як *лінгва-франка* і представники різних націй на офіційних засіданнях і в повсякденному житті використовуватимуть для діалогу саме англійську.

Що стосується подальшого розвитку політики мультилінгвізму, то цей крок повністю залежить від того, як і коли вирішиться ситуація з мігрантами в Європі. Поки що абсолютно точно можна сказати одне: присутність у ЄС мільйонів мігрантів, належним чином не інтегрованих у суспільстві, – одна з причин, через які мультилінгвізм і мультикультуралізм переживають період стагнації. Тепер першочерговим завданням є не підтримання мовного та культурного розмаїття в країнах ЄС, а захист цими країнами своєї культурної спадщини та національної ідентичності.

Малоімовірно, що Європейський Союз перейде до політики монолінгвізму з усіма її недоліками, а концепція трилінгвізму, нехай і приваблива для інституційних структур, усе ще поступається мультилінгвізму. Тому з нормалізацією ситуації в Європі, нехай і в середньостроковій перспективі, найімовірніший вступ мультилінгвізму в новий виток розвитку.

Ефективне функціонування Європейського Союзу неможливе без мовного та культурного розмаїття, які впливають як на соціокультурні, так і на економічні процеси. Саме тому з початку ХХІ ст. особливу увагу почали приділяти політиці в галузі мовного розмаїття, але її втілення стало можливим не повністю.

Висновки. Поза всяким сумнівом можна стверджувати, що мовна політика ЄС нерозривно пов'язана з підтримкою культурного та мовного розмаїття та відповідає девізу ЄС «Єдність у розмаїтті», тому монолінгвізм і трилінгвізм не набули розвитку в рамках ЄС. Багатомовна мовна політика є найкращим і найбільш ефективним рішенням як для інституційних структур, так і для громадян ЄС. Інститути ЄС, як правило, підтримують цей режим, але самі не реалізують його повністю у своїй регулярній діяльності. Офіційна мовна політика ЄС спрямована на реалізацію режиму мультилінгвізму. Ба більше, мультилінгвізм безпосередньо пов'язаний з успіхами європейських компаній, орієнтованих на зовнішній ринок: знання мови бізнес-партнера позитивно впливає на ведення бізнесу. На розвиток мовної політики Європейського Союзу серйозно впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники: через міграційний потік і невідповідність між офіційною мовною політикою ЄС і політикою деяких його держав-членів мультилінгвізм нині переживає період застою. На практиці очевидно, що з урахуванням сучасної міграційної ситуації, проводячи одночасно політику мультикультуралізму і мультилінгвізму, важко зберігати культуру країни. Наразі провідні країни намагаються наче відсторонитися від політики мультикультуралізму, коригуючи і свою мовну політику. Згідно з дослідженнями та опитуваннями, проведеними серед громадян держав-членів, більшість реципієнтів вивчали як першу іноземну англійську мову і розмовляють нею вільно, що робить англійську найпоширенішою мовою в рамках ЄС. Французька мова, що посідає третє місце, прагне зміцнити свій вплив у Європі та світі загалом, але в осяжному майбутньому зміна статусу-кво є малоімовірною.

Список літератури:

1. Acquisition of citizenship statistics. 2018. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Acquisition_of_citizenship_statistics (дата звернення: 12.09.2022).
2. Bandov G. 2013. Language Policy of the European Union – Realization of the Multilingual Policy of the EU. *Medunarodne studije*. URL: <https://hrcak.srce.hr/file/181705> (дата звернення: 12.09.2022).
3. Civil Society Platform on Multilingualism. 2011. Policy Recommendations for the Promotion of Multilingualism in the European Union. June 9. URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/languages/information/documents/report-civil-society_en.pdf (дата звернення: 11.09.2022).
4. Christiansen P.V. 2006. Language policy in the European Union: European/English/Elite/Equal/Esperanto Union? *Language Problems & Language Planning*. URL: <http://ns1.esperanto-jongeren.nl/pdf/EuropeanUnion.pdf> (дата звернення: 11.09.2022).
5. Christiansen P.V. 2006. Language policy in the European Union. Roskilde University Press. URL: <http://ns1.esperanto-jongeren.nl/pdf/EuropeanUnion.pdf> (дата звернення: 11.09.2022).
6. Climent-Ferrando V. 2016. Linguistic Neoliberalism in the European Union. Politics and Policies of the EU's Approach to Multilingualism. *Journal of Language and Law*. № 66. URL: <https://www.raco.cat/index.php/RLD/article/viewFile/317802/407815> (дата звернення: 11.09.2022).
7. Corsican Assembly passes co-official status for Corsican and French. 2013. *Nationalia.info*. URL: <https://www.nationalia.info/new/9861/corsican-assembly-passes-co-official-status-for-corsican-and-french> (дата звернення: 11.09.2022).
8. Council Resolution of 21 November 2008 on a European strategy for multilingualism. 2008 / the Council of the European Union. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008G1216\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008G1216(01)) (дата звернення: 11.09.2022).
9. ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skills in Enterprise. 2006. CILT, the National Centre for Languages. December. URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/languages/information/documents/report-civil-society_en.pdf (дата звернення: 11.09.2022).
10. Endangered languages and linguistic diversity in the European Union. 2013. Directorate general for internal policies, culture and education. Policy department B. March. URL: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/495851/IPOL-CULT_NT\(2013\)495851_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2013/495851/IPOL-CULT_NT(2013)495851_EN.pdf). (дата звернення: 11.09.2022).
11. Europe migrant crisis: Surge in numbers at EU borders. 2015. BBC News. 18 Sep. URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-33972632> (дата звернення: 11.09.2022).
12. Europeans and their Languages. 2012. The European Commission, Directorate-General for Education and Culture, Directorate-General for Translation and Directorate-General for Interpretation. June. URL: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf (дата звернення: 11.09.2022).
13. French the new lingua franca of the world – vraiment? 2017. *Theguardian.com*. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2017/dec/02/french-language-world-lingua-franca-emmanuel-macron-optimism-grandiose> (дата звернення: 10.09.2022).
14. Kraus P.A. 2014. Addressing linguistic diversity in the European Union: strategies and dilemmas *Ethnicities*. 14: 4. URL: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/233226/Addressing_linguistic_diversity_in_the_Europea_n_Union_ca_February_26_2014_2.pdf?sequence=6 (дата звернення: 10.09.2022).
15. Official languages of the EU. 2014. Web-site of education and training of the European Commission. URL: http://ec.europa.eu/education/official-languages-eu_en (дата звернення: 11.09.2022).
16. Report of European Commission: Europeans and their languages. 2016. URL: http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf (дата звернення: 11.09.2022).
17. Wilsher K. Emmanuel Macron launches global campaign to promote French speaking. 2018. *The Guardian*. 28 March. URL: <https://www.theguardian.com/world/2018/mar/20/emmanuel-macron-campaign-french-speaking> (дата звернення: 12.09.2022).
18. Working document № 9 for the bureau on The language regime: additional options, Brussels. 2001. August 29. URL: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/committees/budg/20010912/DT9en.pdf> (дата звернення: 12.09.2022).

Kosovych O. V. Language policy of the leading states of the European Union and prospects for its development

The article deals with the basic principles of language policy of the leading countries of the European Union. It is established that the European Union is an important political and economic achievement that seeks to unite all European languages, not to allow the EU member states to lose their communicative prestige and their national positions. The regulation of external language policy in the European Union is connected with the realization of important human needs – the need to express their national identity and the need for

mutual understanding. In this article, the author examines the external and internal factors that influence the formation of language policy within the EU at the present stage. Having studied the current political situation inside and outside the EU and its impact on language policy, the author outlines the foundations of the effectiveness of the EU language policy at the current stage of its implementation, emphasizing the development of the European strategy of multilingualism, which defines linguistic and cultural diversity as an integral segment of identity, and the trend in favor of multilingualism in the EU. In addition, in the context of the influx of migrants, the policy of multilingualism has become a stumbling block for EU governments, which is one of the reasons why the French government adjusted its migration policy.

Key words: *language policy, equality, multilingualism, migration flows, regulation, cohesion, intercultural diversity, national identity.*